

önce izledikleri yoldan intikal edecekti. Bu ahidnâmeden sonra Leh ülkesinde Tatar ya da Boğdan kuvvetleri herhangi bir şekilde akın yaparak ganimet ve esir aldıkları takdirde bunları Osmanlı ülkesinde satmayacaklardı. Osmanlı Devleti'ne karşı başka devletlerden düşmanca tavır takınılırsa Leh kralı asker ya da para olarak onlara bir yardımda bulunmayacaktı. Fethedilen veya tâbi olan kale ve palankalardan Podolya ülkesi dışındakiler Rus palankaları olup Leh kralına verilecek, İlbav şehrinde dolayı Osmanlılar'a 80.000 kuruş pişkeş ödenecekti. Podolya ülkesinde geri kalan palankalar Leh kralı tarafından Osmanlılar'a teslim edilecekti. Bunların tamamı Kamanıçe Kalesi dışında kırk sekiz adet palanka olarak belirlenmişti.

Bucaş Antlaşması ile Podolya eyaleti Osmanlı hâkimiyeti altına alınınca Dorosenko'nun hâkimiyetine bırakılan Ukrayna'nın bir kısmı Osmanlı Devleti'ne tâbi olarak özerk bir yapıya kavuşuyordu. Antlaşma ile XV. yüzyıldan beri Litvanya'ya yerleşmiş olan Lipka Tatarları'nın Osmanlı ülkesine göç etmelerine izin veriliyordu. Ancak bu antlaşma uzun süreli olmadı. Osmanlılar'ın Kırım yarımadasının anahtarı durumundaki Kamanıçe ve Podolya'ya hâkim olmaları Lehistan tarafından kabul edilemeyecek bir durumdu. Nitekim Leh Meclisi, Bucaş Antlaşması'nın maddelerini ağır bularak reddetmiş ve yeni vergiler koymuştu. Lehistan'ın bu antlaşma ile iade etmesi gereken kale ve palankaların bir kısmını teslim etmemesi ve Osmanlılar'a karşı düşmanca bir politika izlemeye başlaması üzerine Lehistan'a karşı ikinci bir sefer yapılması kararlaştırıldı. Bu sırada Ruslar'ın Özü taraflarında Osmanlı sınırlarına saldırması üzerine buralara asker gönderildi. 1673 yılından itibaren de Osmanlı-Lehistan savaşları yeniden başladı. Karlofça Antlaşması'na kadar devam eden mücadeleler sırasında zaman zaman yapılan antlaşmalarda (1676, 1678) Bucaş Antlaşması esas kabul edildi. Lehiler, savaşla geri alamadıkları Kamanıçe Kalesi'ne 1699'da Karlofça Antlaşması'na eklenen bir madde ile yeniden sahip oldular.

#### BİBLİYOGRAFYA :

Nâbî, *Târih-i Kamanıçe*, İstanbul 1281, tür.yer.; *Osmanlı İmparatorluğu ile Lehistan (Polonya) Arasındaki Münasebetlerle İlgili Tarihi Belgeler* (haz. Nigâr Anafarta), [baskı yeri ve tarihi yok]; Bekir Sıtkı Baykal, "Tarih Boyunca Osmanlı-Polonya İlişkileri", *Ord. Prof. Yusuf Hikmet Bayur'a Armağan*, Ankara 1985, s. 247-255; D. Kolodziejczyk, "Polonya ve Osmanlı Devleti Arasında Tarih Boyunca Siyasi ve Diplomatik İlişkiler", *Savaş ve Barış: 15-19. Yüzyıl Osmanlı-Polonya*

*İlişkileri*, İstanbul 1999, s. 21-35; a.mlf., *Ottoman-Polish Diplomatic Relations (15<sup>th</sup>-18<sup>th</sup> Century)*, Leiden 2000, s. 496-514; a.mlf., "1795'e Kadar Osmanlı-Leh İlişkilerinin Karakteri Üzerine Bazı Tespitler", *Türkler* (nşr. Hasan Celal Güzel v.dğr.), Ankara 2002, IX, 679-685; a.mlf., "Ottoman Podillja: The Eyalet of Kam-janec, 1672-1699", *Harvard Ukrainian Studies*, XVI, Massachusetts 1992, s. 87-101; Mehmet İnbaşı, *Ukrayna'da Osmanlılar: Kamanıçe Seferi ve Organizasyonu (1672)*, İstanbul 2004; Ahmed Refik (Altnay), "Lehistan'da Türk Hakimiyeti", *TTEM*, XIV/4 (1340/1924), s. 227-243; Veled Çelebi, "Kamanıçe Fethi Münasebetiyle", *TY*, IV/19 (1926), s. 68-76; a.mlf., "Kamanıçe Feryadnamesi", a.e., IV/20 (1926), s. 111-118; A. W. Fisher, "Ottoman Kaments-Podolsk", *JTS*, VIII (1984), s. 55-83.



MEHMET İNBAŞI

### BUĞRA, Mehmet Emin (1901-1965)

#### Doğu Türkistanlı âlim ve siyaset adamı.

Doğu Türkistan'ın Hoten şehrinde dünyaya geldi. Babası bölgenin saygın din âlimlerinden Pîr Âbidin Hacı, annesi 1860'lı yıllarda Hoten ve çevresinde hüküm süren Hoten Hanlığı'nın kurucusu Abdurrahman Paşa'nın ikinci göbekten torunu Sekine Bânû'dur. İlk tahsilini Hoten şehrinde tamamladı. Babasının ve arkasından annesinin vefatı üzerine dayısı âlim ve tabip Mehmet Niyaz Hacı'nın himayesinde eğitimini sürdürdü. Hoten'in Karakaş beldesindeki Oybağ Medresesi'nde okudu. İslâmî ilimlerle Arap ve Fars dillerinde yüksek tahsilini tamamladı (1921). Aynı medresede 1922-1930 yıllarında İslâmî ilimler alanında ders verdi. İlmi ve hitabet yeteneğinden dolayı kısa zamanda bölgede saygın ve nüfuzlu din âlimlerine verilen "Hazretim" unvanını aldı. 1931'de altı aylık bir yurt gezisine çıktı. Bu süreçte her kesimden insanla tanıştı ve fikir alışverişinde bulundu. Aynı zamanda bölgedeki Çin varlığı ve askerî durumu hakkında bilgi edindi. Kulca'da din âlimi Sâbit Dâmolla ile tanışması hayatında önemli bir dönüm noktası teşkil etti. Onunla yaptığı görüşmeler sonunda bağımsızlık amacıyla Çin'e karşı silâhlı ayaklanmanın gerekli olduğuna kanaat getirdi. Hoten'e dönünce Eylül 1932'de Millî İnkılâp Teşkilâtı'nı kurdu. 14 Şubat 1933'te Karakaş'ta ilk ayaklanmaları başladı, bir ay içinde bütün Hoten iline hâkim oldu. 1933'te Hoten İslâm hükümeti adıyla geçici bir yönetim kuruldu, yönetimde kendisi de başkumandan olarak görev aldı.

15 Haziran 1934'te Ma Huşan (Ma Husan) birliklerinin saldırılarında yenilgiye



Mehmet  
Emin  
Buğra

uğrayan Buğra, 14 Temmuz 1934'te Doğu Türkistan ile Hindistan sınırındaki dağlara çekildi, ardından Kâbil'e yerleşti. Başta Türkiye olmak üzere çeşitli ülkelerde yürüttüğü yurtdışı temaslarını tamamlayıp Çin'e dönüş yolunda olan İsa Yusuf Alptekin ile 2 Kasım 1939'da Kabil'de karşılaştı. Türkiye'nin Kabil Büyükelçisi Memduh Şevket Esendal'ın da tavsiyesi üzerine, bu tarihten sonra Doğu Türkistan mücadelesini Alptekin'le birlikte siyasi yollarla devam ettirme kararı aldı. 1942'de Afganistan'dan Hindistan'a geçen Mehmet Emin Buğra, o sırada bölgeyi elinde bulunduran İngilizler tarafından tehlikeli görülüp Peşâver'de altı ay boyunca hapis-te tutuldu. 8 Ocak 1943'te Çin'e gitmek şartıyla serbest bırakıldı. 4 Nisan 1943'te Çin'in II. Dünya Savaşı yıllarındaki başkenti Çongçing'e (Chongqing) geldi. Burada Mesut Sabri Baykozi, İsa Yusuf Alptekin ve Kadir Efendi ile Yurttaşlar Cemiyeti adıyla bir teşkilât kurdular. Teşkilatın hedefi gerek dönemin siyasal erki Çin Milliyetçi Partisi (Guomindang) nezdinde gerekse Çin kamuoyunda Doğu Türkistan meselesini gündeme getirmek ve mevcut imkânları kullanarak Doğu Türkistan lehine siyasi çözümler geliştirmekti. Yurttaşlar Cemiyeti, Doğu Türkistan'ın siyasi, iktisadi ve kültürel sorunlarına çözümler sunmak üzere hazırladığı, Sincan (Şinjiang) adının Doğu Türkistan olarak değiştirilmesi ve Doğu Türkistan halkının Türk kimliğinin tescili gibi önemli teklifler içeren on dokuz maddelik taslak bir metni o dönemde yazılmakta olan yeni Çin anayasasında yer alması için 13 Ekim 1944 tarihinde ilgili komisyona sundu. Hemen ardından Buğra'nın hükümet gazetesi *Congyang Ribao*'nun (Zhongyang Ribao) 21 Ekim 1944 tarihli sayısında yayımlanan "Şinjiang/Sincan Değil Doğu Türkistan" ve "Doğu Türkistanlılar Türk'tür" başlıklı yazıları Çin'de büyük yankı uyandırdı. Buğra ve arkadaşları tarafından yürütülen bütün bu propaganda ve lobi çalışmaları Doğu

Türkistan meselesine daha ılımlı yaklaşılmasına önemli katkılar sağladı.

Doğu Türkistan'ın kuzeyinde bulunan İli (Kulca), Tarbagatay ve Altay illerinde yürütülen ve Üç Vilâyet İnkılâbı adıyla bilinen millî mücadele hareketinin neticesinde 12 Kasım 1944'te Ali Han Töre (Saguni) liderliğinde merkezi İli olan Şarkî Türkistan Cumhuriyeti ilan edildi. Bu gelişmenin Doğu Türkistan mücadelesinde yeni bir dönemin başlangıcı olabileceğini düşünen Mehmet Emin Buğra, aralarında Mesut Sabri Baykozi ve İsa Yusuf Alptekin'in de bulunduğu bazı dava arkadaşlarıyla birlikte 17 Ekim 1945'te Urumçî'ye döndü. Ahmet Can Kâsımî başkanlığındaki İli heyetiyle yapılan görüşmeler neticesinde 6 Haziran 1946'da farklı siyasî grupların temsil edildiği Birleşik Eyalet Hükümeti kuruldu. Buğra bu hükümette önemli görevler üstlendi; Temmuz 1946'da imar bakanı, 29 Aralık 1948'de de başkan yardımcısı oldu. Aynı yıllarda İsa Yusuf Alptekin ile birlikte çıkardıkları aylık *Altay* dergisi ve günlük *Erk* gazetesiyile mücadelesini sürdüren Buğra, yine Alptekin ile birlikte kurduğu Bilim Cemiyeti şemsiyesi altında bilimsel çalışmalar yaparken diğer yandan Türkistan Türk Milliyetçi Partisi'nin temelini oluşturmaya çalıştı.

12 Kasım 1949'da Doğu Türkistan komünist Çin hükümeti tarafından işgal edilince Mehmet Emin Buğra, İsa Yusuf başta olmak üzere bir grup dava arkadaşıyla birlikte ikinci defa Hindistan'a hicret etmek zorunda kaldı. Kendisiyle birlikte gelenler için güvenli bir yaşam alanı oluşturmak amacıyla 1949-1951 yıllarında yoğun bir diplomasi gerçekleştirdi. Hindistan Başbakanı Nehru ile görüştü. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Amerika Birleşik Devletleri Yeni Delhi Büyükelçiliği, Hint Dışişleri Bakanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti hükümeti gibi merciler başta olmak üzere Kızılhaç ve Kızılay gibi kuruluşlara da başvurdu. Aralık 1951'de arkadaşları ve bir grup hemşerisiyle Türkiye'ye geldi. Başbakan Adnan Menderes, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Refik Koraltan, Dışişleri Bakanı Mehmed Fuad Köprülü ve bazı siyasîlerle yaptığı görüşmelerin ardından 13 Mart 1952 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi'yle Hindistan ve Pakistan'da bekleyen 1850 Doğu Türkistanlı mülteci Türkiye'ye getirildi.

1953'te Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçen Buğra Ankara'ya yerleşti. Türkiye'deki sivil toplum örgütleriyle, bilhassa Batı Türkistanlı, Kafkasyalı, İdil-Ural ve Azerbaycanlı akraba topluluk

liderleriyle iş birliğinin yollarını aradı. Bu kapsamda Türk Birliği ve Türk Ortak Cephesi gibi isimler altında Sovyet Rusya ve Komünist Çin'e karşı bir dizi siyasî çalışma yürüttü. 1954'te Tâif şehrinde düzenlenen Doğu Türkistan Kurultayı'na katılmak üzere Suudi Arabistan'a gitti. Kurultayda Doğu Türkistan meselesi için Milliyetçi Çin (Tayvan) hükümetiyle müzakerelerin başlatılmasına karar verildi. Mehmet Emin Buğra ile İsa Yusuf Alptekin Milliyetçi Çin liderleriyle görüşmeler yaptılar. Milliyetçi Çin'in bağımsız bir Doğu Türkistan fikrine olumlu yaklaşmaması üzerine görüşmeler sonuçsuz kaldı. Aynı yıl Ürdün'de düzenlenen Kudüs İslâm Konferansı'na katılan Buğra Doğu Türkistan davasını Arap-İslâm dünyasına anlatmaya çalıştı. Ardından Kahire'ye ikinci bir diplomatik ziyarette bulundu, burada önemli siyasî ve ilmi görüşmeler yaptı. 1958'de Karaçi'de düzenlenen Milletlerarası İkbâl Konferansı'na "İkbâl ve Türkistan" adlı Urdüca bir bildiri sundu. Pakistan'ın Lahor ve Ravalpindi şehirlerinde Doğu Türkistan meselesi hakkında çalışmalar yaptı. 1960'da Yeni Delhi'de düzenlenen Milletlerarası Sömürgecilğe Karşı Asya-Afrika Halkları Konferansı'na İsa Yusuf'la birlikte katıldı, konferans sırasında çeşitli milletlerin delegeleriyle müzakerelerde bulundu. Aynı yıllarda Hindistan'da Dalai Lama ile Tibet sorunu ve Doğu Türkistan mücadelesinin durumunu görüştü. 14 Haziran 1965'te Ankara'da vefat etti.

Mehmet Emin Buğra, müderrislik yıllarında Doğu Türkistan'da yeni gelişmeye başlayan Cedfıcılık faaliyetlerine aktif olarak katılmıştır. Türkiye'den gelen öğretmenlerle sürekli temasta bulunmuş, Türkiye Türkçesi'yle yazılan eserlerden hayatının erken dönemlerinden itibaren faydalanmıştır. Arapça ve Farsça biliyordu. Yurt dışına gidip gelenler aracılığıyla Türkçe, Farsça ve Arapça gazete, dergi ve kitaplar temin edip dünyadaki gelişmelerden haberdar olmuştur. Dinî ilimlerin yanı sıra tarih, siyaset ve edebiyat gibi alanlarda kendini yetiştirmiş, önemli eserler kaleme almıştır. Afganistan ve Hindistan arasında geçirdiği yıllarda (1934-1943) Doğu Türkistan tarihi hakkında araştırmalar yapmış ve sonuçta Arap alfabesiyle Uygurca kaleme aldığı, baş eseri olarak nitelenen *Şarkî Türkistan Târîhi* adlı eser ortaya çıkmıştır. 1940'da Kabil'de tamamladığı bu eserin basım hazırlıklarına 1941'de Keşmir'de başlamış, ancak ilk baskı 1947'de gerçekleşmiştir. Buğra Urumçî'de bu eserin gözden geçirilmiş

yeni baskısını hazırlayıp matbaa aşamasına getirmiş (1948), ancak yayımlama imkânı bulamamıştır. Türk, Fars ve Arap dillerinde yazdığı yirmi altı parça şiirden oluşan *Vatan Kaygusu* adlı kitabı Buğra'nın dil ve edebiyat bilgisinin derinliğini göstermektedir.

**Eserleri.** *Şarkî Türkistan Târîhi* (nşr. Muhammed Kâsım Dâmolla, Keşmir 1947, 1971 [*Şarkî Türkistân'ning Millî İnkılâb Târîhi* adıyla ve bazı ilavelerle birlikte kısmî neşir]; nşr. Fatma Buğra, Ankara 1987; Almatı 1991 [Kiril alfabesiyle]; nşr. M. Yakup Buğra, Ankara 1998 [günümüz Uygurcasıyla sadeleştirilmiş ve notlarla]; *The Autograph Manuscript of Muḥammad Amin Bugra's Sharqî Turkistân Târîkhi* adıyla tıpkıbasım, nşr. Yuriko Shimizu, I-II, Tokyo 2014-2016; eser Muhammed Kâsım Türkistânî tarafından *Târîhu Türkistânî's-Şarkıyye* adıyla Arapça'ya tercüme edilmiştir [Mekke 1429], *Kalem Küreşi* (Nanjing 1945), *Doğu Türkistan: Tarihî, Coğrafi ve Şimdiki Durumu* (İstanbul 1952), *Türkistânü's-Şarkıyye: Mâzihâ ve ḥâziruhâ* (Kahire 1952), *el-İslâm ve'l-ḥaṭarü's-şüyû'î* (Kahire 1953), *Doğu Türkistan'ın Hürriyet Davası ve Çin Siyaseti* (İstanbul 1954), *Doğu Türkistan Kızıl Çin Muhtariyetini Reddeder* (Ankara 1955), *Nidâ'ün ile'l-âlemi'l-İslâmî* (Kahire 1958), *Türk Yurtlarında Arap Fütuhâtı* (Ankara 1958), *Tibet ve Doğu Türkistan Hakkında Bilinmeyen Siyasî Konular* (Ankara 1959), *Taşkent Konferansının İçyüzü ve Komünist Memleketlerdeki Yazarların Durumu* (Ankara 1959), *Delhi Konferansı ve Tibet* (Ankara 1960), *eş-Şirâ'u'l-isti'mârî beyne Rûsiyâ ve's-Şin li-ecli Türkistânî's-Şarkıyye* (Ankara 1963), *Mücadele Hatıratı* (nşr. Fatma Buğra, Ankara 1966; *The Memoirs of Muḥammad Amin Bugra: Autograph Manuscript and Translation* adıyla tıpkıbasım, nşr. Yuriko Shimizu, Tokyo 2012), *Vatan Kaygusu* (Ankara 1990). Ayrıca Haydar Mirza Duğlat'ın *Târîh-i Reşîdî* adlı eserinin bir bölümünü Türkiye Türkçesi'ne aktarmış, *Kutluk ve Türkân* adında bir operet yazmıştır (Urumçî 1948). Buğra'nın tüm eserleri, yazışmaları, arşiv belgeleri ve hakkında yazılanlar kızı Fatma Buğra ve damadı M. Yunus Buğra tarafından *Mehmet Emin Buğra Külliyyatı: Bir Arşiv Derlemesi* adıyla (Ankara 2005) e-kaynak olarak bir araya getirilmiştir (bk. Boğaziçi Üniversitesi Ktp., nr. DS793.E2 B84 2005).



## BİBLİYOGRAFYA :

Mehmed Emin Buğra, *Şarkî Türkistan Târîhi* (nşr. Fatma Buğra), Ankara 1987, müellifin mukaddimesi, s. XXIV-XXIX; ayrıca bk. neşredenin girişi, s. XII-XIX; a.e. (nşr. M. Yakup Buğra), Ankara 1998, s. II-XXXVIII; a.e.: *The Autograph Manuscript of Muḥammad Amin Buğra's Sharqî Turkistân Târîkhi* (nşr. Yuriko Shimizu), Tokyo 2016, I, s. XIX-XXVII, ayrıca bk. tür.yer.: II (2014), s. 38 (vr. 741), 138-139 (vr. 640-641), 142 (vr. 637), 144 (vr. 635), ayrıca bk. tür.yer.: a.mlf., *Doğu Türkistan: Tarihi, Coğrafi ve Şimdiki Durumu*, İstanbul 1952, s. 61; a.mlf., *Mücadele Hatıratı* (nşr. Fatma Buğra), Ankara 1966, tür.yer.: İsa Yusuf Alptekin, *Esir Doğu Türkistan İçin: İsa Yusuf Alptekin'in Mücadele Hatıratları* (der. M. Ali Taşçı), İstanbul 1985, s. 378, 423 vd.; Andrew D. W. Forbes, *Doğu Türkistan'daki Harp Beyleri* (trc. Enver Can), İstanbul 1991, s. 92-100 vd.; Erkin Emet, "Mehmet Emin Buğra ve Türçülük", *Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kuruluş ve Gelişmesine Hizmeti Geçen Türk Dünyası Aydınları Sempozyumu Bildirileri* (haz. Abdulkadir Yuvalı v.dğr.), Kayseri 1996, s. 187-192; M. Kâsım Emîn, *Türkistanü's-Şarkıyye fi 'ahdi Mülûkî'l-İvâ'if ve fi'l-vaḳtî'l-hâzır*, İstanbul 2000, s. 266 vd.; Muhtar Mamût – Uygun Abdülveli, *Hoten'ning Kiskiçe Târîhi*, Urumçi 2005, s. 570-573; Abdullah Bakır, *Doğu Türkistan Millî İstiklal Hareketi ve Mehmet Emin Buğra*, İstanbul 2005; a.mlf., "Muhammed Emin Buğra ve Mücadele Hayatı", *Doğu Türkistan'ın Sesi*, XXIII/67-68 (2006), s. 16-20; Muhammed Ali Alioğlu, "Üç Efendiler Hareketinin Doğu Türkistan Siyasi Tarihindeki Yeri ve Önemi", a.e., XXIII/67-68 (2006), s. 2-10; a.mlf., "Üç Efendilerin 1944 Çin Anayasası Tadil Komisyonu'na Sundukları Değişiklik Önergesi Belgesi Hakkında Bir Değerlendirme", *Turân*, sy. 39 (2019), s. 37-46.



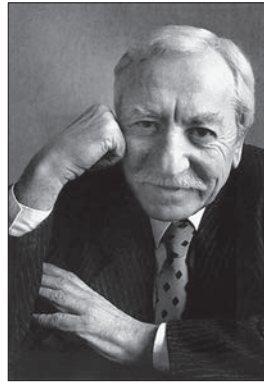
NUR AHMET KURBAN

## BUĞRA, Tarık

(1918-1994)

1950 sonrası  
Türk edebiyatının önde gelen  
roman, hikâye ve tiyatro yazarı.

2 Eylül 1918'de Akşehir'de doğdu. Babası Erzurum asıllı hukukçu Mehmet Nâzım Bey, annesi Akşehirlî Tâhiroğulları'ndan Nâzike Hanım'dır. İlk öğrenimini Akşehir'de tamamladıktan sonra iki yıl İstanbul Erkek Lisesi'ne devam etti (1933-1935). Okulun yatılı kısmı kapatılınca öğrenimini Konya Lisesi'nde sürdürdü ve buradan mezun oldu (1936). Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizik-Kimya-Biyoloji (FKB) sınıfında yüksek öğrenime başladı. Lise yıllarında ortaya çıkan yazar olma arayışları öğrenciliğin gerektirdiği sorumluluk duygusundan kopmasına, bedbeder bir hayat sürmesine yol açtı. Fizik-Kimya-Biyoloji sınıfında okuduğu iki yılın ardından İstanbul Hukuk Fakültesi'nde dört yıl kayıtlı öğrenciliği



Tarık Buğra

sonunda mezun olmadan ayrıldı. Askerlik döneminin (1942-1945) ardından İstanbul'a döndü. İki yıl sonra Şişli Terakkî Lisesi'ne muallim muavini olarak girdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydolmasına rağmen buradan da diploma alamadı. "Oğlumuz" adlı hikâyesinin Yunus Nadi Hikâye Yarışması'nda ödüle layık görülmesi (1948) *Çınaraltı* dergisi ve *Milliyet* gazetesinde teklif almasını sağladı. Babası ile Akşehir'de *Nasreddin Hoca* (1948-1952), Talat Tekin'le İstanbul'da *Zeytindalı* (1950), kısa bir süre de *İstanbul Haftası* (1951) dergilerini çıkardı. Aynı yıl Şehir Tiyatrosu Edebî Kurulu'nda görev aldı. Bu kurulla ilişkisi aralıklarla uzun yıllar sürdü. *Milliyet* gazetesinde yazdığı sanat-edebiyat yazılarıyla gazeteciliğe başladı (1951). Ankara'da *Yenigün*, İstanbul'da *Vatan* gazetelerinin neşriyat müdürlüğünü yaptı (1957), *Milliyet*'in spor sayfasını hazırladı (1958), Peyami Safa'nın neşriyat müdürü olduğu *Tercüman* gazetesine makaleler yazdı (1959). Ardından *Yeni İstanbul* gazetesinde neşriyat müdürlüğüne getirildi (1960). Bu kurumun çıkardığı *Türkiye Spor* gazetesinin yazı işleri müdürü olarak kısa bir süre Norveç, Almanya ve Rusya'da bulundu (1961). Mümtaz Turhan ile birlikte çıkardığı *Yol* dergisine "Haftadan Haftaya Yol Notları" başlığı altında yazılar yazdı (1962). Haziran 1969'da *Tercüman* gazetesinde başlayan "Merhaba" ve "Pazar Sohbetleri" başlıkları altındaki yazılarını Aralık 1983'e kadar sürdürdü. *İbiş'in Rüyası* ile TRT başarı ödülünü (1970), *Yağmur Beklerken* ile Türkiye İş Bankası büyük ödülünü (1981), *Akümülatörlü Radyo* ile Türkiye Yazarlar Birliği tiyatro ödülünü (1981), *Osmancık* ile Türkiye Millî Kültür Vakfı armağanını (1985) kazandı. 1991'de devlet sanatçısı unvanını aldı ve 1993'te Türkiye Yazarlar Birliği tarafından yılın sanatçısı seçildi. 1987-1993

yılları arasında bir taraftan *Türkiye* gazetesinde "Pazar Sohbeti" başlığı altında yazılar yazdı; diğer taraftan *İbiş'in Rüyası*, *Yalnızlar*, *Osmancık* (*Kuruluş* adıyla), *Dönemeçte*, *Yağmur Beklerken* adlı romanlarının senaryolarını, Diyanet İşleri Başkanlığı, TRT ve Türkiye Millî Kültür Vakfı'nın sipariş ettiği *Sahibini Arayan Madalya*, *Atatürk: Zafer Gaye Değildir*, *Korkma Sönmez, Bir Ben Vardır Benden İçeri* adlı senaryoları hazırladı. Kısa bir hastalığın ardından 26 Şubat 1994'te vefat etti ve Karacaahmet Mezarlığı'na defnedildi.

Tarık Buğra'nın edebiyata ilgi duymasında kültürlü bir insan olan babasının *Safahat*, *Rübâb-ı Şikeste*, *Şerâre*, *Piyâle*, *Cevdet Paşa Târîhi*, *Servet-i Fünûn*, *Terakkî* gibi Türk kültür ve edebiyatının örneklerinden meydana gelen kitaplığında kitap ve dergilerden okuduğu şiir, hikâye ve yazıların; tarikat ehli olan annesinin zaman zaman söylediği ilâhilerin; Kurtuluş Savaşı yıllarının hafızasında bıraktığı izlerden ibaret bir dekor içerisinde ve birbirlerinin kontrolü altında iç içe yaşayan insanlarıyla Akşehir'in rolü vardır. Henüz ortaokulda iken yazdığı bir şiirin öğretmeni Rıfki Melûl Meriç'in dikkatini çekmesi ve onu şiir yazmaya teşvik etmesi, İstanbul Erkek Lisesi'nde Hakkı Süha Gezgin'in düzenlediği bir yazı yarışmasını kazanması, Pertev Naili Boratav'ın dil bilincinin uyanmasındaki etkisiyle insanı ilişkileri ve kaderi içerisinde yorumlama ve anlatma arzusu duymasına, yazar olmaya karar vermesine etkili olur.

Bu arayışlar içerisinde, daha sonra Rıfki Melûl Meriç'in götürdüğü ve hikâyelerinde sık sık bahsettiği İstanbul Beyazıt'taki Küllük Kahvesi'nde Yahya Kemal Beyatlı, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ali Nihat Tarlan, M. Fuad Köprülü, Mükrimin Halil Yınanç, Emin Âli Çavlı, Yavuz Abadan ve Nurullah Ataç gibi Türk aydın kesiminin havasını yansıtan şahsiyetlerle birlikte birçok tip ve karakteri tanır, onların sohbetlerinde bulunur. Askerlik yaptığı sırada Ankara Radyosu tarafından seslendirilmesi uygun görülen *Arayan Bulur* adlı radyofonik bir oyunla *Akümülatörlü Radyo*'nun ilk şeklini ve *Yalnızların Romanı*'nı yazar. Edebiyat dünyasında ilk defa Yunus Nadi Hikâye Yarışması'nda bir altın dolmakalemle ödüllendirilen "Oğlumuz" adlı hikâyesiyle tanınmaya başlar. Genelde, "Sanat sanat içindir" ilkesine bağlı kalan yazara göre bu ilke yozlaştırılmış ve âdeta sanatın toplumla ilgisinin olmadığı